

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 48 LS

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstjeneste for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstjeneste for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	5	Arbeidsavklaringspenger	11
			5.1	Bakgrunn	11
			5.2	Vurderinger og forslag	11
2	Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19	6	6	Forslag til bevilgningsendringer	11
2.1	Bakgrunn	6		A Forslag til endringer i midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19	14
2.2	Vurderinger og forslag	6		B Forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)	15
2.3	Merknader til de enkelte bestemmelsene	7			
3	Dagpenger og permittering	7			
3.1	Bakgrunn	7			
3.2	Vurderinger og forslag	8			
4	Sykepenger og omsorgspenger	9			
4.1	Bakgrunn	9			
4.2	Vurderinger og forslag	10			

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 48 LS

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonssytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonssytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet 7. januar 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Regjeringen foreslår å forlenge og gjeninnføre enkelte økonomiske tiltak som bidrar til å begrense smittespredning og avhjelpe negative økonomiske konsekvenser av pandemien og smitteverntiltakene, både for enkeltpersoner og virksomheter. I denne proposisjonen fremmes nødvendige lovforslag og bevilgningsforslag knyttet til tiltakene.

Regjeringen foreslår å forlenge ordningen med kompensasjonssytelse for selvstendig

næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19. Dette sikrer kompensasjon for inntektsbortfall ut februar 2022, for grupper som i liten utstrekning omfattes av andre inntektssikringsordninger. Videreføring krever endringer i midlertidig lov 12. november 2021 nr. 141 om kompensasjonssytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19, som foreslås i denne proposisjonen.

Regjeringen foreslår videre å videreføre den forhøyede dagpengesatsen, retten til graderte

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

dagpenger ved arbeid opp til 60 prosent av tidligere (vanlig) arbeidstid og å forlenge retten til dagpenger ut over maksimal stønadperiode til og med 28. februar 2022. Perioden arbeidsgivere fritas fra lønnsplikt under permittering og den tilsvarende perioden permitterte kan få dagpenger, foreslås forlenget tilsvarende. I tillegg foreslås det å gjeninnføre midlertidige regler om å redusere kravet til minsteinntekt og til arbeidstidsreduksjon for rett til dagpenger, og å gjeninnføre midlertidige regler som gir lærlinger rett til dagpenger på særlige vilkår. Regjeringen foreslår også å forlenge stønadperioden for arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker ut februar 2022.

Regjeringen foreslår også å gjeninnføre at folketrygden skal dekke en større del av sykefravær som skyldes pandemien i perioden fra og med 1. desember til og med 30. juni 2022. Det foreslås at folketrygden skal dekke slikt fravær fra og med dag seks. Videre foreslås det doble kvoter med omsorgspengedager for kalenderåret 2022.

2 Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19

2.1 Bakgrunn

Ordningen med kompensasjonstytelse til selvstendig næringsdrivende og frilansere ble etablert kort tid etter nedstengningen som følge av pandemien i mars 2020. Ordningen har vært hjemlet i ulike lovbestemmelser, men innholdsmessig har ordningen i all hovedsak vært den samme helt fra starten. Det vises til nærmere omtale i Prop. 72 LS (2020–2021) *Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: permittering, dagpenger, særordning for lærlinger, kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere)*.

Den midlertidige loven av 5. mars 2021 nr. 5 om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19, ble opphevet 1. oktober 2021. På bakgrunn av Prop. 7 LS (2021–2022) *Midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19*, vedtok

Stortinget en ny, midlertidig lov, lov 12. november 2021 nr. 141, som gir hjemmel for kompensasjonstytelse for inntektsbortfall i november og desember 2021, for utbetaling fra hhv. desember 2021 og januar 2022. Kompensasjonstyelsen gis til selvstendig næringsdrivende og frilansere som hadde etablert virksomheten og var aktive før 1. mars 2020. Ytelsen beregnes på grunnlag av inntekten i 2019, ev. de første månedene i 2020 for dem som først etablerte seg i 2020. Loven oppheves 1. februar 2022.

2.2 Vurderinger og forslag

Den sterkt økende smitten, særlig som følge av den nye virusmutasjonen omikron, har ført til behov for strengere smitteverntiltak. Som følge av de omfattende smitteverntiltakene som ble iverksatt 15. desember 2021, vil mange virksomheter, særlig innenfor hotell- og serveringsbransjen og i kultursektoren, måtte redusere aktiviteten eller stenge helt ned i en periode. Mange selvstendig næringsdrivende og frilansere vil dermed fortsatt ha begrensede inntektsmuligheter i tiden fremover. Det vil derfor være behov for å videreføre kompensasjonsordningen i en lengre periode enn det som ble lagt til grunn for lovvedtaket i november.

Kompensasjonstytelsesordningen har under pandemien gitt inntektssikring til en gruppe sysselsatte som ikke har dagpengerettigheter. Siden ordningen ble etablert er det utbetalt kompensasjonstytelse med 2,8 mrd. kroner til om lag 26 000 personer (tilsvarende 16 pst. av alle selvstendige sysselsatte). I gjennomsnitt har hver mottaker mottatt 110 000 kroner fra denne ordningen.

Kompensasjonstyelsen ble utviklet og innført raskt, og har gitt utbetalinger til selvstendig næringsdrivende og frilansere som stod uten inntekt. Ordningen har likevel flere svakheter. Utbetalingen er tillitsbasert, periodisering av inntekter er ikke entydig og det er ingen aktivitetskrav. Det er utfordrende å kontrollere om det rapporterte inntektsbortfallet som kompenseres, er reelt. Ordningen vil være utsatt både for underrapportering og for utsatt fakturering, og det vil i praksis være vanskelig å avdekke dette.

Disse uheldige sidene får større konsekvenser og omfang jo lenger ordningen varer. Kompensasjonsordningen var ment å være midlertidig og skal kun kompensere for inntektstap som følge av pandemien. Den ble ikke utviklet for å vare i to år. Ordningen kan bidra til å hemme omstilling, dvs. overgang til annen aktivitet, samtidig som den heller ikke er egnet for å fange opp nye nærings-

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

drivende. Ordningen bør derfor avvikles så snart situasjonen tillater det.

Regjeringen foreslår å videreføre ordningen i to måneder, slik at det kan kompenseres for inntektsbortfall i januar og februar 2022.

Søknad om kompensasjonstiltak fremsettes i måneden etter utløpet av den kalendermåned man har hatt inntektsbortfall. Søknad om kompensasjonstiltak for februar 2022 fremsettes i mars 2022. Loven foreslås derfor opphevet 1. april 2022. Det vises til forslaget til bevilgningsvedtak nedenfor, og til vedlagte lovforslag.

Som hovedregel skal forslag til lovendringer høres. Høring kan unnlates etter utredningsinstruksen punkt 3-3, blant annet dersom det må anses åpenbart unødvendig. Fordi det foreslås å videreføre en ordning som allerede har vært gjeldende i perioden fra 12. mars 2020 t.o.m. 31. desember 2021, og en videreføring allerede er varslet gjennom regjeringens pressekonferanser, er omtalt i mediene og dermed er alminnelig kjent, anses høring som åpenbart unødvendig. Lovforslaget har derfor ikke vært på alminnelig høring.

2.3 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 6 annet ledd

Som følge av at kompensasjonstiltaket skal kunne gis for inntektsbortfall i januar og februar 2022, endres datoen som angir hvilken periode det kan søkes om kompensasjonstiltak.

Til § 13 annet ledd

Som følge av at kompensasjonstiltaket skal kunne gis for inntektsbortfall i januar og februar 2022, som utbetales etterskuddsvis i februar og mars 2022, endres datoen for oppheving av loven til 1. april 2022.

3 Dagpenger og permittering

3.1 Bakgrunn

I forbindelse med pandemien ble det innført en rekke midlertidige særordninger som innebar unntak fra det ordinære dagpengeregelverket. Enkelte av de midlertidige ordningene ble avviklet i løpet av høsten 2020, mens andre ble avviklet 1. oktober 2021, og atter andre var planlagt å skulle avvikles fra og med 1. januar 2022.

Omfattende smitteverntiltak som følge av den tiltagende smitten i desember 2021, har ført til at en del virksomheter igjen har måttet redusere aktiviteten. En konsekvens av lavere aktivitet og mindre etterspørsel er at antallet permitteringer igjen øker. Smitteverntiltakene rammer særlig arbeidsgivere og arbeidstakere i bransjer hvor mange folk møtes, slik som kultursektoren og virksomheter innen hotell-, restaurant- og reiselivsnæringen. Selv om det fortsatt er relativt høy etterspørsel etter arbeidskraft, er det nå større usikkerhet knyttet til utviklingen i deler av arbeidsmarkedet. Mange av dem som rammes nå, har også vært rammet av smitteverntiltak tidligere under pandemien. Det er derfor viktig å gi inntektssikring til dem som ikke kan gå på jobb på grunn av smitteverntiltakene.

Ved kongelig resolusjon 17. og 22. desember er det fattet vedtak om videreføring og gjeninnføring av særordningene som omtales nedenfor, og det er samtidig gitt samtykke til å pådra staten utgifter uten bevilgningsmessig dekning jf. bevilgningsreglementet § 11 annet ledd, til og med 31. januar 2022.

For at også permitterte fortsatt skal kunne være permittert med dagpenger ut over 31. desember 2021, ble det samtidig vedtatt å forlenge perioden arbeidsgiver er fritatt fra lønnsplikt under permittering til og med 31. januar 2022.

Etter folketrygdloven § 4-3 er det et vilkår for rett til dagpenger at arbeidstiden som stønadsmottaker hadde forut for arbeidsledigheten eller permitteringen (vanlig arbeidstid), er redusert med minst 50 prosent. Ved å midlertidig redusere kravet til arbeidstidsreduksjon vil arbeidsgivere lettere kunne fordele permitteringer og reduksjon av arbeidstid på flere arbeidstakere uten at de mister retten til dagpenger som følge av at den enkeltes reduksjon i arbeidstiden blir for lav. I perioden 20. mars 2020 til og med 31. oktober 2020 var kravet midlertidig redusert til 40 pst.

Det er et vilkår for å kunne få dagpenger at man har hatt en arbeidsinntekt på minst 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden de siste 12 kalendermånedene før søknad, eller en inntekt på minst 3 ganger grunnbeløpet de siste 36 kalendermånedene før søknad, jf. folketrygdloven § 4-4. Vilåret gjelder også for rett til dagpenger under permittering.

Etter folketrygdloven § 4-13 kan det gis graderte dagpenger til medlemmer som har tapt minst 50 pst. av tidligere arbeidstid (vanlig arbeidstid). Dagpengene avkortes ved samtidig arbeid, men faller helt bort ved arbeid på mer enn 50 pst. av

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

vanlig arbeidstid. Under pandemien er det gitt særregler om at kravet til arbeidstidsreduksjon er senket til 40 pst. av vanlig arbeidstid, slik at det har vært mulig å arbeide opp til 60 pst. av vanlig arbeidstid før dagpengene faller bort i en meldeperiode.

Dagsatsen for dagpenger under arbeidsløshet utgjør 2,4 promille av dagpengegrunnlaget, jf. folketrygdloven § 4-12. Dette gir en kompensasjon på 62,4 pst. av tidligere inntekt opp til seks ganger grunnbeløpet (omregnet til årsinntekt). I forbindelse med pandemien er det gitt midlertidige regler om at dagpenger skal gis med 80 pst. av den delen av dagpengegrunnlaget som er under tre ganger grunnbeløpet, og med 62,4 pst. av den delen av grunnlaget som er mellom tre og seks ganger grunnbeløpet. Dette gjelder for alle dagpengemottakere, dvs. både permitterte og ledige.

Etter folketrygdloven § 4-15 ytes det hele eller graderte dagpenger i en full stønadperiode på til sammen 104 uker til medlemmer som har hatt arbeidsinntekt, jf. § 4-4, på minst to ganger grunnbeløpet i de siste tolv månedene eller i gjennomsnitt av de siste 36 månedene før søknadstidspunktet. Dersom inntekten har vært lavere enn to ganger grunnbeløpet, utgjør full stønadperiode 52 uker. Inntekten må i alle tilfelle ha vært høyere enn kravene til minsteinntekt i folketrygdloven § 4-4. I tillegg kan det etter særregelen i folketrygdloven § 4-19 gis dagpenger i inntil 26 uker til arbeidssøkere som har avtjent verneplikt. Under pandemien er stønadperioden forlenget i flere omganger. Dette gjelder også dagpenger under permittering.

I april 2020 ble det innført en særskilt inntektssikringsordning for lærlinger som mistet lærlingsplassen eller ble permittert som følge av pandemien, og som fortsatte med utdanningen i stønadperioden. Lærlinger kunne få innvilget dagpenger etter særlige regler til og med 30. september 2021. Permitterte eller ledige lærlinger som mottok dagpenger etter særreglene da ordningen ble avvirket 1. oktober 2021, kan gå ut maksimalperioden på 52 uker med dagpenger, men ikke lenger enn til og med 31. januar 2022.

3.2 Vurderinger og forslag

Beregninger gjort i desember viser at om lag 16 500 arbeidsledige vil kunne miste sine dagpengerrettigheter i løpet av januar og februar. Selv om det er god etterspørsel etter arbeidskraft og mange ledige stillinger i store deler av arbeidsmarkedet, fører de omfattende smitteverntiltakene til dempet aktivitet i enkelte næringer og

økt usikkerhet om utviklingen i arbeidsmarkedet framover. Regjeringen mener at situasjonen gir grunnlag for å videreføre gjeldende særregler i dagpengeordningen og å gjeninnføre midlertidige særordninger som kan sikre lavlønte og lærlinger dagpenger ut februar 2022.

Gjeninnføring av redusert krav til arbeidstidsreduksjon

For at de som permitteres eller nå midlertidig får redusert sin arbeidstid som følge av de nye smitteverntiltakene ikke skal bære en urimelig høy kostnad, foreslås det at kravet til arbeidstidsreduksjon i folketrygdloven § 4-3 reduseres fra 50 til 40 prosent. Endringen vil gjelde både permitterte og arbeidsledige, og foreslås å gis virkning for dagpengesaker som innvilges med virkning fra og med 15. desember 2021.

Gjeninnføring av redusert krav til minsteinntekt

Mange av de som nå rammes, har også vært rammet av tidligere smitteverntiltak og har hatt lavere lønnsinntekt enn vanlig, f.eks. som følge av hel eller delvis permittering eller ledighet. Ved å redusere kravet til minsteinntekt midlertidig vil flere kunne gis rett til dagpenger. Det foreslås at minsteinntektskravet igjen reduseres midlertidig til 0,75 ganger grunnbeløpet for inntekt de siste 12 månedene og til 2,25 ganger grunnbeløpet for gjennomsnittlig inntekt de siste 36 månedene. Endringen vil gjelde både permitterte og arbeidsledige, og gis virkning for dagpengesaker som innvilges med virkning fra og med 15. desember 2021.

Videreføring av særlige bestemmelser om graderte dagpenger

For å sikre inntekt til de som på nytt rammes av smitteverntiltakene, foreslås særreglene om graderte dagpenger videreført til og med 28. februar 2022, slik at det fortsatt vil være mulig å arbeide opp til 60 pst. av vanlig arbeidstid før dagpengene faller bort i en meldeperiode.

Videreføring av forhøyet sats

En høyere kompensasjonsgrad svekker insentivene til å søke arbeid og medfører økte utgifter for staten. På den annen side gir det bedre inntektssikring til arbeidsledige og permitterte som ufrivillig har mistet sin inntekt. For å sikre inntekt til de som på nytt rammes av smitteverntiltakene, foreslås særreglene om forhøyet dagpengesats

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

videreført til og med 28. februar 2022. Dermed vil dagpenger fortsatt beregnes med 80 pst. av den delen av dagpengegrunnlaget som er under tre ganger grunnbeløpet, og med 62,4 pst. av den delen av grunnlaget som er mellom tre og seks ganger grunnbeløpet.

Forlenget dagpengeperiode

For å sikre inntekt til de som på nytt rammes av smitteverntiltakene, foreslås dagpengeperioden forlenget til og med 28. februar 2022, uten hensyn til om maksimal dagpengeperiode etter reglene i folketrygdloven kap. 4 er brukt opp.

For å sikre at permitterte fortsatt kan være permittert med rett til dagpenger, foreslås tilsvarende forlengelse av perioden med fritak fra lønnsplikt under permittering.

Gjeninnføring av midlertidig inntektssikringsordning for lærlinger

De nye og omfattende smitteverntiltakene kan igjen føre til at lærlinger i berørte bransjer permitteres eller mister lærlingplassen. Det foreslås derfor at inntektssikringsordningen utvides igjen til å gjelde nye permitterte og ledige lærlinger.

Ordningen gjeninnføres med tilsvarende vilkår som gjaldt før 1. oktober 2021. Det innebærer at reglene i folketrygdloven kapittel 4 gjelder for ordningen, med de unntak og særregler som følger av den midlertidige forskriften. Dagpengene utbetales for fem dager per uke og gis med 100 prosent av den delen av lærlinglønnen som er under 1,5 ganger grunnbeløpet, og med 62,4 prosent av den delen av lærlinglønnen som er mellom 1,5 og 6 ganger grunnbeløpet. Med lærlinglønn menes den lønnen lærlingen hadde på tidspunktet for permittering eller bortfall av lærlingplassen. Inntekt over seks ganger folketrygdens grunnbeløp regnes ikke med i beregningsgrunnlaget.

For å hindre dobbelkompensasjon, reduseres dagpengene forholdsmessig når lærlingen er delvis permittert. I tillegg graderes stønaden etter reglene i folketrygdloven § 4-13 ved arbeid i stønadsperioden hos andre enn permitterende arbeidsgiver og ved arbeid for permitterende arbeidsgiver utover det som fremgår av permitteringsvarselet. Etter reglene i § 1-4 i den midlertidige forskriften, faller dagpengene bort hvis lærlingen i samme tidsrom mottar andre ytelser etter folketrygdloven som gir dekning for det samme inntektstapet.

Utvidelsen innebærer at det kan gis dagpenger til lærlinger som mister lærlingplassen eller blir

permittert fra og med 15. desember 2021, og som fortsetter med utdanningen i dagpengeperioden.

Permitterte eller ledige lærlinger som mottok dagpenger etter særreglene da ordningen ble avvirket 1. oktober 2021, kan gå ut maksimalperioden på 52 uker med dagpenger, men ikke lenger enn til og med 31. januar 2022. Denne overgangsperioden bør også forlenges ut februar 2022, som følge av den økte usikkerheten om utviklingen i arbeidsmarkedet.

Videreføring av særordningene i dagpengeregelverket til og med 28. februar 2022, gjennomføres ved endring av midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien, som fastsettes av Kongen i statsråd, med hjemmel i folketrygdloven § 25-16. Endringene i perioden med fritak fra lønnsplikt og den korresponderende retten til dagpenger under permittering gjennomføres ved forskrift som fastsettes av Arbeids- og inkluderingsdepartementet med hjemmel i hhv. lov om lønnsplikt under permittering § 3 femte ledd og folketrygdloven § 4-7 annet og tredje ledd.

Det forutsettes at endringene gjøres gjeldende for nye og løpende tilfeller og at de avvikes for alle f.o.m. 1. mars 2022.

Det vises til bevilgningsforslaget under kap. 2541, post 70 og kap. 2543, post 71 nedenfor.

4 Sykepenger og omsorgspenger

4.1 Bakgrunn

Særregler for sykepenger og omsorgspenger i forbindelse med pandemien er regulert i midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien.

Smittesituasjonen høsten 2021 og usikkerheten om videre smitteutvikling talte for en forlengelse av rett til sykepenger ved fravær fra arbeidet på grunn av covid-19 eller mistanke om slik sykdom samt forlengelse av særregler for omsorgspenger, jf. omtale i Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og Innst. 15 S (2021–2022). Særreglene ivaretar inntektssikring for den enkelte og for familier ved fravær fra arbeid som skyldes koronapandemien, og bidrar dermed også til etterlevelse av smitteverntiltak. Disse bestemmelsene er ved kgl.res. 17. desember 2021 videreført til og med 30. juni 2022.

Som følge av tiltakende smitte og økt usikkerhet knyttet til den nye mutasjonen omikron, ble

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

det innført strengere smitteverntiltak i desember 2021.

For å kompensere for en del av de ulempene økt sykefravær og fravær som følge av smitteverntiltakene medfører for enkeltpersoner og arbeidsgivere, ble det ved kgl.res. 17. desember 2021 igjen fastsatt regler for redusert arbeidsgiverfinansiering og redusert egenfinansiering for selvstendig næringsdrivende og frilansere for sykefravær som skyldes covid-19-pandemien. Reglene innebærer at trygden dekker utgifter til slikt fravær fra og med sjettede dag i perioden 1. desember 2021–31. januar 2022. Det ble samtidig varslet at regjeringen ville foreslå videreføring av reglene ut første halvår 2022 i en egen proposisjon til Stortinget i januar 2022.

Det ble lagt opp til at utbetalingene som følger av disse særreglene for desember 2021 først kommer til utbetaling i 2022. Reglene vil derfor medføre økte utgifter i 2022 med tilhørende behov for bevilgning. Hensynet til forutsigbarhet for dem som berøres av særreglene, talte for at reglene måtte fastsettes raskt. I medhold av bevilgningsreglementet § 11 samtykket Kongen derfor ved kgl.res. 17. desember 2021 til å pådra staten forpliktelser for 2022 uten bevilgningsmessig dekning på kap. 2650, postene 70 og 71 på inntil hhv. 230 mill. kroner og 20 mill. kroner knyttet til merutgifter som følge av særregler for sykepenger for perioden 1. desember 2021–31. januar 2022. Det vises til bevilgningsforslag under kap. 2650, postene 70 og 71 nedenfor.

I Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) foreslo regjeringen å gi rett til omsorgspenger ved covid-19 eller mistanke om slik sykdom og dersom barnet må holdes hjemme på grunn av særlige smittevernhensyn hos barnet eller hos familiemedlem barnet bor med ut juni 2022. Det ble også foreslått å gi rett til omsorgspenger dersom det maksimale antall dager med omsorgspenger er brukt opp ved fravær som skyldes særlige smittevernhensyn hos barnet eller familiemedlem barnet bor med.

Som følge av innstrammingene i smitteverntiltakene i desember 2021, ble det igjen mer aktuelt med bruk av karantene ved mistanke om smitte, samt noe økt fare for stengte skoler og barnehager. Da regler for omsorgspenger for første halvår 2022 ble fastsatt ved kgl.res. 17. desember, ble det derfor i bestemmelsen om rett til omsorgspenger presisert at det gis rett til stønad dager når omsorgspersoner ikke kan arbeide fordi barnet er i karantene eller fordi skole eller barnehage er helt eller delvis stengt som følge av covid-19-pandemien. I tillegg ble det samtidig gitt rett til

omsorgspenger ut over kvoten dersom det maksimale antall dager med omsorgspenger er brukt opp og barnet må holdes hjemme fordi skole eller barnehage er stengt.

Justeringen av bestemmelsen om rett til omsorgspenger ved covid-19 eller mistanke om slik sykdom til å omfatte fravær fordi barnet er i karantene, er ikke antatt å endre personkretsen for mottak av ytelsen vesentlig. Merkostnadene av å videreføre særreglene som gir rett til omsorgspenger når skole eller barnehage er helt eller delvis stengt som følge av covid-19-pandemien, antas også å bli begrenset. Større lokale smitteutbrudd blant barn er i hovedsak antatt å bli håndtert ved testing. Testing er det mest anbefalte tiltaket selv om trafikklysmodellen er gjeninnført nasjonalt, da det anses mer effektivt enn bruk av kontakt-reducerende tiltak i skolene fordi det fanger opp smitte uavhengig av hvordan og når barna blir smittet. Dersom smittesituasjonen tilsier at skoler og barnehager igjen må stenge i større grad enn det som nå legges til grunn, vil utgiftene kunne bli betydelige.

4.2 Vurderinger og forslag

Smittesituasjonen har den senere tid vært krevende, særlig som følge av mutasjonen omikron. Både smitteutviklingen og omfattende smitteverntiltak som karantene, bidrar til økt sykefravær og fravær knyttet til omsorg for barn.

Utviklingen framover, både når det gjelder smitteutviklingen og behovet for smitteverntiltak, er svært usikker. Det er grunn til å tro at vi må leve med forholdsvis mye smitte og fravær en god stund framover. Etter regjeringens vurdering er det derfor fortsatt behov for tiltak som sørger for inntektssikring for den enkelte og som kompenserer for deler av den økonomiske belastningen som smitteverntiltakene medfører. Slike tiltak bidrar også til å støtte opp under smitteverntiltakene, og dermed til å redusere smittespredningen.

Regjeringen mener at folketrygdens utvidede ansvar for sykefravær som skyldes covid-19-pandemien bør videreføres ut første halvår, og foreslår derfor å forlenge følgende særregler for sykepenger til og med 30. juni 2022:

- Redusert antall dager med arbeidsgiverfinansiering fra 16 til fem dager for fravær som skyldes covid-19-pandemien.
- Selvstendig næringsdrivende og frilansere har rett på sykepenger fra folketrygden fra sjettede dag for sykefravær som skyldes covid-19-pandemien.

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

For barn under tolv år er ingen vaksiner godkjent eller anbefalt i Norge per i dag. Unntaket er en liten gruppe barn i alderen 5–11 år med en alvorlig grunn sykdom, som får tilbud om vaksiner. Dette tilsier at det fortsatt må påregnes mye smitte blant barn, og det vil være viktig at barn holdes hjemme ved mistanke om smitte inntil nødvendig testing er gjennomført. Dette kan medføre at ordinær kvote med omsorgspengedager ikke er tilstrekkelig for en del familier. Regjeringen foreslår derfor dobbel kvote med omsorgspengedager for kalenderåret 2022. Det innebærer også at kvotene vil dobles for personer som av ulike grunner har utvidet kvote etter ordinære regler.

Det vises til bevilgningsforslag under kap. 2650, postene 70–72 nedenfor.

5 Arbeidsavklaringspenger

5.1 Bakgrunn

Særregler for arbeidsavklaringspenger i forbindelse med pandemien er regulert i midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien.

Arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven § 11-17 ytes til personer som mottar arbeidsavklaringspenger i en overgangsperiode mens de søker arbeid. Stønadsperioden for denne gruppen har i forbindelse med koronapandemien blitt forlenget i flere omganger for å lette konsekvensene av pandemien for disse mottakerne. Med bakgrunn i usikkerheten om hvordan pandemien har påvirket mottakernes mulighet til å skaffe seg jobb, ble det i oktober 2021 besluttet å forlenge stønadsperioden for denne gruppen til og med 31. desember 2021 for mottakere som når maksimal stønadsperiode i perioden f.o.m. 30. september 2021 t.o.m. 30. desember 2021, jf. Prop. 7 LS (2021–2022).

Forlengelser for mottakere av arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker har tidligere fulgt forlengelser for dagpengeperioden. Som for dagpenger, jf. punkt 3, ble det derfor ved kgl.res. 17. desember 2021 fastsatt forlengelse av stønadsperioden for denne gruppen t.o.m. 31. januar 2022. Forlengelsen gjelder mottakere som når maksimal stønadsperiode i perioden f.o.m. 31. desember 2021 t.o.m. 30. januar 2022. Det vanskelige arbeidsmarkedet som følge av de strenge smitteverntiltakene som ble innført i desember 2021, påvirker denne mottakergruppen like mye som ordinært ledige.

Forlengelsen av stønadsperioden for mottakere av arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker vil medføre økte utgifter i 2022 med tilhørende behov for bevilgning. Hensynet til forutsigbarhet for dem som berøres av særreglene, talte for at reglene måtte fastsettes raskt. I medhold av bevilgningsreglementet § 11 samtykket Kongen derfor ved kgl.res. 17. desember 2021 til å pådra staten forpliktelser for 2022 uten bevilgningsmessig dekning på kap. 2651, post 70 på inntil 25 mill. kroner knyttet til merutgifter som følge av denne særregelen for arbeidsavklaringspenger for perioden 1. januar–31. januar 2022. Det vises til bevilgningsforslag under kap. 2651, post 70 nedenfor.

5.2 Vurderinger og forslag

Utviklingen i smittesituasjonen og behovet for smitteverntiltak framover er svært usikker. Det vil bety at en del av mottakerne av arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker kan ha problemer med å finne arbeid en stund framover. Regjeringen foreslår derfor å forlenge stønadsperioden for mottakere av arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker ytterligere til og med 28. februar 2022, som tilsvarer forlengelsen som foreslås for dagpengeperioden, jf. omtale under punkt 3.2. Forlengelsen gjelder tilfeller som når maksimal stønadsperiode i perioden f.o.m. 31. januar 2022 t.o.m. 27. februar 2022.

Det vises til bevilgningsforslag under kap. 2651, post 70 nedenfor.

6 Forslag til bevilgningsendringer

De foreslåtte endringene medfører økt administrativ belastning for Arbeids- og velferdsetaten. Endringene forutsetter noe tilrettelegging i Arbeids- og velferdsetatens IKT-systemer, men kan gjennomføres på kort varsel. Enkelte av forlengelsene vil medføre noe manuell saksbehandling, som igjen kan påvirke saksbehandlingstiden. Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til hvordan smittesituasjonen vil utvikle seg. Regjeringen vil derfor fremme forslag om en økt bevilgning til Arbeids- og velferdsetaten i samleproposisjonen som legges fram 14. januar 2022.

Kap. 2541 Dagpenger

Post 70 Dagpenger, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 14 167 mill. kroner.

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

Det anslås på usikkert grunnlag at en forlengelse av retten til dagpenger for permitterte og ledige til og med 28. februar 2022, med kompensasjonsgrad på 80 pst. for dagpengegrunnlag opp til tre ganger grunnbeløpet, og at det tillates arbeid opp til 60 pst. av vanlig arbeidstid før dagpengene bortfaller, øker utgiftene til dagpenger under kap. 2541, post 70 med om lag 1 010 mill. kroner i 2022. Redusert krav til minsteinntekt og til tap av arbeid som inngangsvilkår, øker utgiftene til dagpenger under kap. 2541, post 70 med om lag 495 mill. kroner i 2022.

Beløpene inkluderer anslåtte utgifter for perioden 1. til 31. januar 2022 som det allerede er fastsatt regler for, jf. at Kongen ved kgl.res. 17. desember 2021 har gitt samtykke til å pådra forpliktelser og 22. desember 2021 har gitt samtykke til å overskride bevilgningen på posten med til sammen inntil 535 mill. kroner til formålet.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 1 505 mill. kroner.

Kap. 2543 Midlertidige stønadsordninger for selvstendig næringsdrivende og frilansere

Post 70 Stønad til selvstendig næringsdrivende og frilansere, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 65 mill. kroner.

En videreføring av kompensasjonsordningen for selvstendige næringsdrivende og frilansere til og med 28. februar 2022 er på usikkert grunnlag anslått å medføre at utgiftene under kap. 2543, post 70 øker med 112 mill. kroner i 2022.

Det foreslås å øke bevilgningen med 112 mill. kroner.

Post 71 (ny) Stønad til lærlinger, overslagsbevilgning

Videreføringen av den særlige dagpengeordningen for lærlinger til og med 28. februar 2022, knyttet til forlengelse av perioden for dem som var innvilget dagpenger per. 1. oktober 2021, samt nye tilfeller fra og med 15. desember 2021 til og med 28. februar 2022, anslås å gi en økning i utgiftene under kap. 2543, post 71 på om lag 30 mill. kroner.

Beløpet inkluderer anslåtte utgifter for perioden 1. til 31. januar 2022 som det allerede er fastsatt regler for, jf. at Kongen ved kgl.res. 17. desember 2021 har gitt samtykke til å pådra forpliktelser og 22. desember 2021 har gitt samtykke til å overskride bevilgningen på posten med inntil 19 mill. kroner til formålet.

Det foreslås å bevilge posten med 30 mill. kroner.

Kap. 2650 Sykepenger

Post 70 Sykepenger for arbeidstakere mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 42 210 mill. kroner.

Følgende særregler i midlertidig forskrift om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien gjelder til og med 31. januar 2022:

- Redusert antall dager med arbeidsgiverfinansiering fra 16 til fem dager for fravær som skyldes covid-19-pandemien.
- Frilansere har rett til sykepenger fra folketrygden fra sjettede dag for sykefravær som skyldes covid-19-pandemien.

Merkostnadene av å videreføre tiltakene til og med 30. juni 2022 vil avhenge av smittesituasjonen framover. Det er på usikkert grunnlag anslått at merutgifter til tiltakene for perioden 1. desember 2021–30. juni 2022 vil øke utgiftene til sykepenger med 440 mill. kroner. Beløpet inkluderer anslåtte utgifter for perioden 1. desember 2021–31. januar 2022 som det allerede er fastsatt regler for, jf. at Kongen ved kgl.res. 17. desember 2021 har gitt samtykke til å pådra forpliktelser for 2022 på posten på inntil 230 mill. kroner til formålet. Utgifter knyttet til fravær i desember 2021 vil først komme til utbetaling i 2022.

Det foreslås å øke bevilgningen med 440 mill. kroner.

Post 71 Sykepenger for selvstendige, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 440 mill. kroner.

Følgende særregel i midlertidig forskrift om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien gjelder til og med 31. januar 2022:

- Selvstendig næringsdrivende har rett til sykepenger fra folketrygden fra sjettede dag for sykefravær som skyldes covid-19-pandemien.

Merkostnadene av å videreføre tiltaket til og med 30. juni 2022 vil avhenge av smittesituasjonen framover. Det er på usikkert grunnlag anslått at merutgifter til tiltaket for perioden 1. desember 2021–30. juni 2022 vil øke utgiftene til sykepenger for selvstendige med 30 mill. kroner. Beløpet inkluderer anslåtte utgifter for perioden 1. desem-

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

ber 2021–31. januar 2022 som det allerede er fastsatt regler for, jf. at Kongen ved kgl.res. 17. desember 2021 har gitt samtykke til å pådra forpliktelser for 2022 på posten på inntil 20 mill. kroner til formålet. Utgifter knyttet til fravær i desember 2021 vil først komme til utbetaling i 2022.

Det foreslås å øke bevilgningen med 30 mill. kroner.

*Post 72 Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv.,
overslagsbevilgning*

Bevilgningen på posten er 1 605 mill. kroner.

Merkostnadene av rett til dobbel kvote med omsorgspengedager for kalenderåret 2022 vil avhenge av smittesituasjonen framover. Tiltaket er på usikkert grunnlag anslått å medføre økte utgifter til omsorgspenger på om lag 70 mill. kroner.

Det foreslås å øke bevilgningen med 70 mill. kroner.

Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger

*Post 70 Arbeidsavklaringspenger,
overslagsbevilgning*

Bevilgningen på posten er 33 561 mill. kroner.

Forlengelse av stønadperioden for mottakere av arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker (ftrl. § 11-17) f.o.m. 1. januar 2022 t.o.m. 28. februar 2022, er på usikkert grunnlag anslått å medføre økte utgifter til arbeidsavklaringspenger på om lag 50 mill. kroner. Beløpet inkluderer anslåtte utgifter for perioden 1. januar–31. januar 2022 som det allerede er fastsatt regler for, jf. at Kongen ved kgl.res. 17. desember 2021 har gitt samtykke til å pådra forpliktelser for 2022 på posten på inntil 25 mill. kroner til formålet.

Det foreslås å øke bevilgningen med 50 mill. kroner.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger) i samsvar med et vedlagt forslag.

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

A

Forslag

til endringer i midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19

I

I midlertidig lov 12. november 2021 nr. 141 om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 gjøres følgende endringer:

§ 6 annet ledd skal lyde:

Ytelsen kan gis for inntektsbortfall til og med *28. februar 2022*.

§ 13 annet ledd skal lyde:

Loven oppheves *1. april 2022*.

II

Loven trer i kraft straks og gis virkning fra og med 1. januar 2022.

Endringer i midlertidig lov om kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 og endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

B

Forslag

til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: kompensasjonstiltak for selvstendig næringsdrivende og frilansere, permittering, dagpenger, sykepenger, omsorgspenger og arbeidsavklaringspenger)

I

I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra kr 14 167 000 000 til kr 15 672 000 000	1 505 000 000
2543		Midlertidige stønadsordninger for selvstendig næringsdrivende, frilansere og lærlinger	
	70	Stønad til selvstendig næringsdrivende og frilansere, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra 65 000 000 kr til kr 177 000 000	112 000 000
(NY)	71	Stønad til lærlinger, <i>overslagsbevilgning</i> , bevilges med.....	30 000 000
2650		Sykepenger	
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra 42 210 000 000 kr til 42 650 000 000 kr	440 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra 1 440 000 000 kr til 1 470 000 000 kr	30 000 000
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra 1 605 000 000 kr til 1 675 000 000 kr	70 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger	
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra 33 561 000 000 kr til 33 611 000 000 kr	50 000 000

